

Ferðamálaasetur Íslands var stofnað í september 1999, en stofnunin er samstarfsverkefni Háskóla Íslands og Háskólans á Akureyri. Þessar tvær menntastofnanir hafa sameiginlega hagsmuni af því að samnýta aðstöðu og færni hvor annars, efla rannsóknir og menntun, tengsl háskólastarfs og atvinnulífs, þar með talið í ferðamállum.

Ferðamálaasetrinu er ætlað að vera miðstöð rannsókna, fræðslu og samstarfs í greinum sem tengjast ferðamállum. Markmið stofnunarinnar er m.a. að efla rannsóknir og menntun á sviði ferðamála, styrkja tengsl háskólastarfs og atvinnulífs og auka þekkingu um ferðamál. Ferðamálaasetrið hefur aðsetu í Borgum, við Háskólann á Akureyri, og þar fer starfsemin fram.

Auk rannsókna og fræðslu stendur Ferðamálaasetur Íslands fyrir ráðstefnum um málefni er snerta ferðapjónustuna. Mikilvægt er að fá hingað til lands fyrirlesara með víðtæka þekkingu á því sviði og færa þannig nýja vídd í umræðuna um ferðamál hér á landi. Skemmst er að minnast ráðstefnu um hagræn áhrif ferðapjónustu sem haldin var í maímánuði í hátíðarsal Háskóla Íslands. Þar var meðal fyrirlesara prófessor Tom Baum, forstöðumaður ferðamálaeildar Háskólans í Strathclyde í Skotlandi. Næsta vor er fyrirhuguð ráðstefna um stjórnun þjónustugæða í ferðapjónustu og þá um haustið mun Ferðamálaasetrið bjóða til norrænnar ráðstefnu um rannsóknir um ferðamál og ferðapjónustu.

Starfsmenn

Bergþóra Aradóttir

Bergþóra lauk 2ja ára diplom-anámi í ferðamálafræðum frá Lillehammer 1987, B.S.-námi í landafræði við HÍ árið 1993 og mastersnámi í menningarlandafræði frá Uppsalaháskóla í Svíþjóð 1998. Bergþóra hóf störf hjá Ferðamálaasetrinu í janúar 2003 og starfar við ýmis verkefni.

Kristín Sóley Björnsdóttir

Kristín Sóley lauk B.A.-námi í þýsku við HÍ árið 1996, B.S.-námi í menningarlandafræði með áherslu á ferðamál árið 2001 og mastersprófi á sama sviði frá Viðskiptaháskólanum í Gautaborg árið 2002. Kristín hóf störf hjá Ferðamálaasetrinu í maí 2002. Áherslur hennar liggja einkum á sviði menningartengdrar ferðapjónustu.

Helgi Gestsson

Helgi Gestsson lauk Cand. Oecon-námi við viðskiptadeild Háskóla Íslands árið 1987. Hann var framkvæmdastjóri fataverksmiðjunnar Gefjunar frá 1988 til 1990. Helgi starfaði í tíu ár sem lektor við Tækniskóla Íslands frá árinu 1990, þar af tvö ár sem deildarstjóri rekstrardeildar skólans. Frá hausti árs 2000 tók hann við starfi lektors við viðskiptadeild HA. Hann tók í september á þessu ári við starfi forstöðumanns Ferðamálaaseturs Íslands í leyfi Arnars Más Ólafssonar. Helgi hefur frá upphafi árið 1997 verið einn af matsmönnum íslensku gæðaverðlaunanna.

FERÐAMÁLAASETUR ÍSLANDS

Markmið

- Að efla og samhæfa rannsóknir í ferðamálafræðum á Íslandi.
- Að stuðla að samstarfi við innlenda og erlenda rannsóknaraðila á sviði ferðamála.
- Að gefa út fræðirit og kynna niðurstöður rannsókna í ferðamálafræðum.
- Að veita upplýsingar og ráðgjöf í ferðamálafræðum.
- Að gangast fyrir námskeiðum, ráðstefnum og fyrirlesturum í ferðamálafræðum.

Verðlauna-samkeppni

Stjórn FMSÍ hefur ákveðið veita 100.000 króna verðlaun fyrir lokaverkefni um ferðamál á Íslandi sem unnið er við íslenskan háskóla skólaárið 2004-2005. Leitað verður til háskólakennara um að tilnefna athyglisverð loka-verkefni nemenda sinna um ferðamál þar sem fræði, fagmennska, náttúruvitund, hagnýting og/eða nýsköpun hafa verið lögð til grundvallar við úrlausn. Sérstök dómnefnd skipuð af stjórn FMSÍ mun síðan velja verðlaunaverkefni úr hópi tilnefndra verkefna.

Nokkur verkefni Ferðamálaaseturs

Polmörk ferðamennsku á ferðamannastöðum á Íslandi

Um nokkurt skeið hefur verið unnið að þessu verkefni. Rannsóknin er samstarfsverkefni Ferðamálaráðs Íslands, Háskóla Íslands og Háskólans á Akureyri. Ferðamálaasetur Íslands kom að verkefninu á síðari stigum þess en verkefnið var styrkt af Rannís. Skoðaðir eru fjórir þættir ferðamennsku á nokkrum ferðamannastöðum á Íslandi og reynt að meta hvort polmörkum þeirra sé náð. Þættirnir eru náttúrulegt og manngert umhverfi og félagsleg viðhorf þ.e. upplifun ferðamanna og viðhorf heimamanna. Út eru komnar skýrslur um þjóðgarðinn í Skaftafelli, friðlandið á Lónsöræfum og Landmannalaugar. Er rannsóknin mikilsvert framlag til stefnumótunar í íslenskri ferðapjónustu.

Viðhorf ferðamanna í hvalaskoðunarferðum

Verkefninu var hrundið af stað árið 2002 af tveimur nemendum á ferðapjónustusviði Háskólans á Akureyri. Að beiðni þeirra tók Ferðamálaasetrið ásamt Rannsóknarstofnun Háskólans á Akureyri við verkefninu þar sem það hafði vaxið mjög að umfangi. Niðurstöður vöktu athygli sérstaklega í ljósi þess að ári síðar hófust aftur hvalveiðar við Ísland. Stefnt er að því að rannsóknin verði endurtekin síðar svo samanburður náist og frekari upplýsingar um mikilvægi hvalaskoðunar fyrir íslenska ferðapjónustu.

Náttúrulegar baðlaugar

Rannsókn er lýtur að náttúrulegum baðlaugum hófst sumarið 2004. Er hún unnin í samstarfi við Háskólaasetrið í Hveragerði, Ferðamálaráð Íslands og Prokaria ehf. Er verkefnið m.a. styrkt af Bygðastofnun. Leitast var við að rannsaka eiginleika íslenskra náttúrulegra í efna- og erfðafræðilegu samhengi. Slíkar laugar hafa lengi verið tengdar ímynd Íslands sem ferðamannalands og verið hluti af uppbyggingu heilsutengdrar ferðapjónustu. Samhliða því var rætt við heimamenn og viðhorf þeirra könnuð til nýtingar lauganna og sá Ferðamálaasetrið um þann hluta rannsóknarinnar. Auk þess var safnað upplýsingum um allar sundlaugar á landinu sem opnar eru almenningi til þess að auka gildi upplýsinganna fyrir hinn almenna ferðamann.

Hagræn áhrif ferðamanna

Mikil þörf hefur verið á upplýsingum um hagræna hlið ferðapjónustunnar og því var farið af stað með rannsókn sem beinist að hagrænum áhrifum ferðapjónustu á Akureyri. Er verkefnið unnið í samstarfi við hagræðingna. Reynt verður að fá svör við þremur megin spurningum: Hverjar eru sölutekjur fyrirtækja í ferðapjónustu? Hverjar eru launagreiðslur fyrirtækja í ferðapjónustu? Hversu mörg eru ársverk fyrirtækja í ferðapjónustu? Fyrsta hluta rannsóknarinnar er nú lokið en hún fólst í spurningakönnun sem lögð var fyrir viðskiptavinum ýmissa ferðapjónustufyrirtækja. Áætlað er að verkefninu ljúki á næsta ári. Fengist hafa styrkir til þessa verkefnis frá Háskólasjóði KEA og Rannsóknasjóði HA.

Rannsókn: Samstarf ferðapjónustuaðila á landsbyggðinni

Rannsókn Ferðamálaasetursins, HA og SAF á samstarfi ferðapjónustuaðila á landsbyggðinni, mun haldið áfram en í febrúar 2003 var áfangaskýrsla rannsóknarinnar kynnt á ráð-

stefnu um rannsóknir í félagsvísindum við Háskóla Íslands. Rannsókninni er ætlað að kanna hvernig samstarfi fyrirtækja í ferðapjónustu á landsbyggðinni er háttað. Reynt verður að draga fram hvaða þættir einkenna árangursríkt samstarf ferðapjónustufyrirtækja á landsbyggðinni, hvernig þau geti tileinkað sér þá þætti sem nauðsynlegir eru til að samstarf verði árangursríkt og það hvernig ávinningur af slíku samstarfi geti leitt til aukinnar samkeppnishæfni ferðapjónustufyrirtækja á landsbyggðinni.

Gásir

Ferðamálaasetur Íslands hefur tekið virkan þátt í Gásaverkefninu en það er þverfaglegt verkefni sem m.a. lýtur að því að nýta fornminjarnar að Gásum sem lið í uppbyggingu menningartengdrar ferðapjónustu við Eyjafjörð. Helstu samstarfsaðilar eru Minjasafnið á Akureyri, Þjóðminjasafn Íslands, Fornleifastofnun Íslands, Hörgárbyggð, Umhverfisstofnun Íslands; náttúruverndarsvið, Náttúrufræðistofnun Íslands; Akureyrarsetur, RALA á Möðruvöllum, Ferðamálaráð Íslands og Gásafélagið.

Menningarferðapjónusta á Norðurlandi - Eyjafjörður

Verkefni sem unnið er af Ferðamálaasetri Íslands í samstarfi við Hólaskóla. Markmiðið er að rannsaka tengsl menningar og menningararfs við ferðamennsku á Eyjafjarðarsvæðinu, draga fram menningarleg sérkenni og þau greind frá sjónarmiði gesta og gestgjafa, jafnframt eru könnuð áhrif menningarferðapjónustu á menningarstarf og framboð menningar á svæðinu. Áætlað er að verkefninu ljúki í byrjun ársins 2006. Verkefnið hefur verið styrkt af Háskólasjóði KEA.

Vaxtarsamningur Eyjafjarðarsvæðis

Ferðamálaasetur Íslands mun starfa með stjórn Vaxtarsamnings Eyjafjarðarsvæðis, Atvinnuþróunarfélaga Eyjafjarðar og Markaðsskrifstofu ferðamála á Norðurlandi að stjórnun og rannsóknum sem tengjast tilurð og eflingu ferðapjónustuklasa á svæðinu. Markmið samstarfsins er efling ferðapjónustu.

Norræn rannsókn

Ferðamálaasetur Íslands tekur þátt í norrænu rannsóknarverkefni um skapandi klasa, „Dynamiske beslutningssituationer i kreative industrier“. Verkefnið er samstarfsverkefni sex norrænna háskólastofnana undir stjórn Jon Sundbo, prófessors við háskólann í Hróarskeldu í Danmörku. Sótt hefur verið um fjármögnun verkefnisins til Nordisk Innovation Center og er fyrirhuguð að kynna niðurstöður verkefnisins á norrænu rannsóknarráðstefnunni sem haldin verður á Akureyri í september á næsta ári.

Stjórnunarhættir í ferðapjónustu

Fyrirhuguð er könnun á stjórnunarháttum hjá íslenskum ferðapjónustufyrirtækjum sem unnin verður af Inga Rúnari Eðvarðssyni, prófessor við viðskiptadeild HA, Hafðísi Björgu Hjálmarsdóttur, lektor við viðskiptadeild HA og Helga Gestssyni, forstöðumanni FMSÍ og lektor við viðskiptadeild HA. Könnunin verður notuð til samaburðar á niðurstöðum könnunar sem þrjár háskólakennarar hjá viðskiptadeild Háskólans á Akureyri létu gera hjá úrtaki fyrirtækja og stofnana á Íslandi.

Stjórn Ferðamálaaseturs Íslands skipa:

Ingjalður Hannibalsson, Háskóla Íslands, stjórnarformaður.
Gunnar Karlsson, Háskólanum á Akureyri, varaformaður stjórnar.
Anna Dóra Sæþórsdóttir, Háskóla Íslands.
Áslaug Alfreðsdóttir, Samtökum Ferðapjónustunnar.
Elías Bj. Gíslason, Ferðamálaráði Íslands.
Guðrún Þóra Gunnarsdóttir, Hólaskóla.
Hafðís Björg Hjálmarsdóttir, Háskólanum á Akureyri.